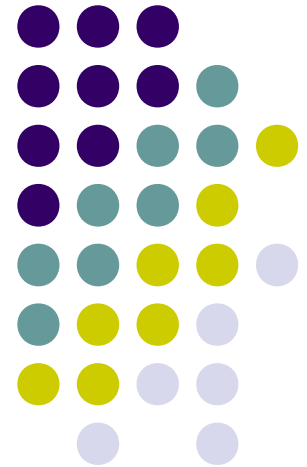
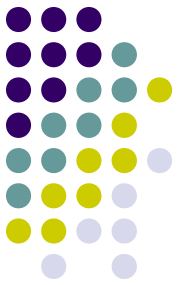

Poruchy Autistického Spektra - PAS

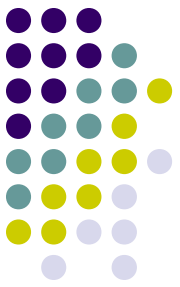

Nejčastější PAS

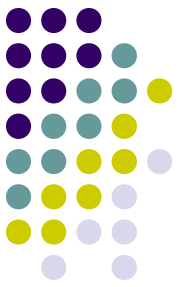
- dětský autismus
- atypický autismus
- Aspergerův syndrom
- (autistické rysy)

Vývoj diagnostického řazení

- Leo Kanner (1943) – **dětský autismus**
- postupně dochází k většímu členění dětí s autistickými příznaky, objevuje se termín **pervazivní (všepronikající) vývojové poruchy**
- člení se postupně na **nízkofunkční a vysokofunkční autismus, atypický autismus, aspergerův syndrom, nespecifikované pervazivní poruchy...**
- nový směr zavádí nová americká klasifikace (DSM 5) a následně „ta naše“ klasifikace (MKN-11), které vše sjednocují pod diagnózu **PAS** (poruchy autistického spektra)
- toto rozpoutává diskuse, zda to není krok zpátky
- rozhodně to ale vede k uvědomění, že společným znakem všech autistických poruch je tzv. **autistické myšlení**

Autistické myšlení

- není přítomná jakási jinak vrozená schopnost skládat si věci dohromady, vytvářet z nich celky a smysluplně je vnímat (není tzv. „centrální koherence“)
- lidé s autismem myslí v útržcích, zaměřují se na detail zatímco celek jim často uniká (někdy to může být zdrojem neobvyklých schopností)
  - např. Rainman, který se jako chodec zastavil uprostředo přechodu, protože se rozsvítla červená, přestože na něj troubila auta, která chtěla projet

Dětský autismus

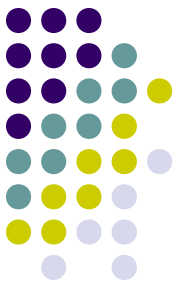

- 2-4 děti na 10 000 dětí
- 5:1 chlapci:děvčata

3 základní okruhy stěžejní pro diagnostiku dětského autismu:

1. Narušená sociální interakce
2. Abnormality v komunikaci a hře
3. Abnormality v chování a zájmech

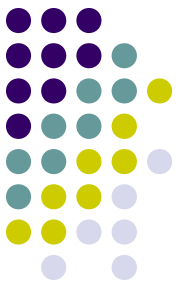
1. Narušená sociální interakce

- nevyžaduje kontakt s lidmi, jako jiné dítě, nevytváří se typická vazba na matku (není klasická separační úzkost), v pozdějším věku naopak separaci od rodiny velmi špatně snáší
- typickým příkladem je kvalita a kvantita očního kontaktu, neochota k tělesnému kontaktu (mazlení)

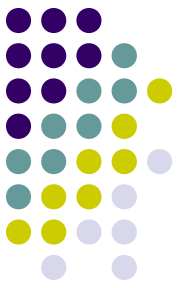

2. Abnormality v komunikaci a hře

- dítě nevyhledává komunikaci s ostatními jako dítě zdravé, nasnaží se sdílet zážitky
- pokud komunikuje, tak zejména, pokud něco potřebuje, často jen odtažením dospělého a ukázáním (pokud dospělý nepochopí, tak může následovat vztek, dokud nepochopí)
- řeč se vyvíjí pomaleji, absence řeči není nahrazována neverbální komunikací (dítě jakoby nemá potřebu komunikovat)
- hra není fantazijní, ale konkrétní, nevnímá celek, typická je záliba ve tvrdých věcech/hračkách

3. Abnormality v chování a zájmech

- časté je úzké a neměnné zájmové zaměření (vlaky, popeláři), opakující se vzorce myšlení a jednání
- trvá na neměnnosti (strach ze změny)
- stabilní, stejné prostředí je zárukou jistoty a bezpečí ve světě, kterému nerozumí; při odchylce zažívá úzkost, která (jako u všech lidí) může přecházet ve vztek (výbuch vzteku např. při přesunutí věcí na policiče při utírání prachu apod.)

Další zvláštnosti u dětského autismu

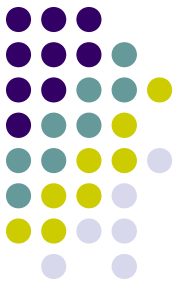
- odlišné vnímání hluků, pachů (někdy očíhávání)
- často bývá zvýšený prách bolesti (upadne, rodiče čekají, že zapláče, ale on běží dál jakoby nic)
- nečekaná motorická obratnost
- neobyčejné schopnosti? - spíše výjimečně, naopak cca v 75% je přítomna mentální retardace

Rozvoj dětského autismu

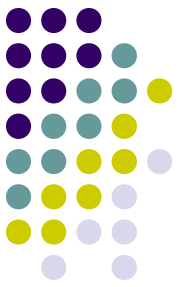
- začíná před 3. rokem života
- buď vzniká jako pozvolně se vyvíjející stav
- častěji ale předchází jakoby normální vývoj typicky do cca roku a půl, poté dochází ke zlomu – ztrátě již nabytých schopností, vývoj se zpomaluje, někteří rodiče popisují otočení vývoje („najednou šel jakoby zpátky“)

Atypický autismus

- mluvíme o něm, pokud nejsou splněna všechna 3 základní kritéria, nebo pokud není začátek před 3. rokem života

Aspergerův syndrom

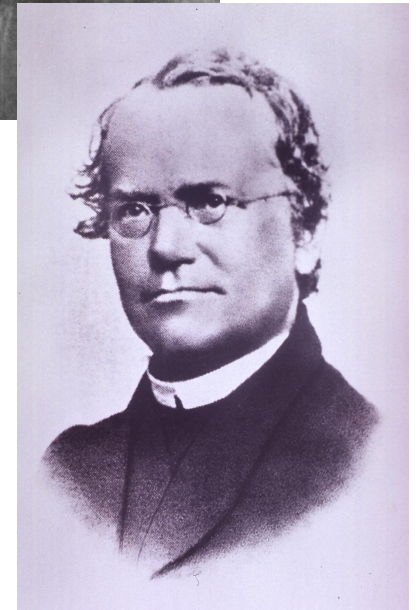
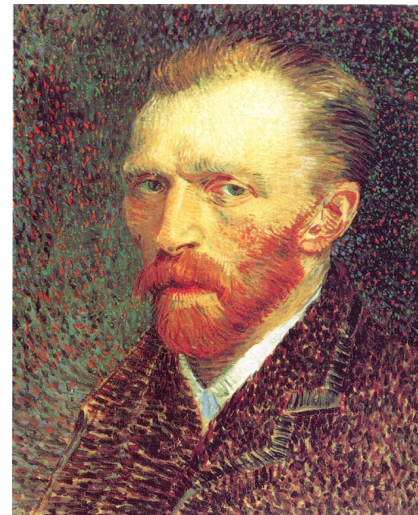
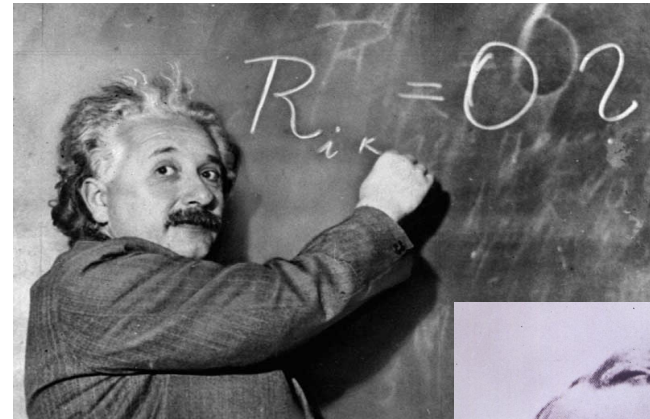

- hlavní příznaky, kterými se liší od dětského autismu:
  - není přítomná mentální retardace, na druhou stranu je většinou intelekt spíše podprůměrný, resp. průměrný, opět zde neplatí, že by se vesměs jednalo gémie
  - nápadně vyvinutá řeč = bohatá (rozsáhlý slovník), ale zároveň šroubovaná, nepřiměřeně dospělá, někdy pedantská, jsou přítomná složitá slovní spojení, archaismy
  - motorická neobratnost
  - sociální nemotornost

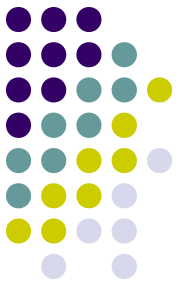
Aspergerův sy – projevy v mezilidských vztazích

- bývají extrémně kritičtí k vlastním nedostatkům i chybám ostatních
- nechápou ironii, metafory, humor na pracovišti
- často nechápou míru sociálně přijatelného chování, nerozumí zdvořilým gestům
- těžce nesou změny, obtížně se přizpůsobují
- bývají čestní, spolehliví

Autistické rysy

- nejedná se o diagnózu
- pokud se tento termín použije v závěru vyšetření a bez náležitého vysvětlení, tak se jím často zakrývá nejistota, že nevíme zda o autismus jde či nejde

Diagnostika PAS

- z diagnostiky autismu se stává „věda“
- na jedné straně se diagnostikuje na počkání (učiteli, etopedy, lékaři bez odborné způsobilosti) - „no to je jasnej autista“
- na straně druhé se různé osoby nebo instituce snaží budit dojem, že diagnostikovat autismus je velmi obtížné a že právě ony mají ty správné vyšetřovací metody, kterými „by se měl“ autismus diagnostikovat
  - i pokud v takových institucích vše proběhne správně, podstupujeme nejméně 2 rizika – budeme dlouho čekat, než si na nás „odborník“ udělá čas a nejspíše také zaplatíme za jinak bezplatnou službu

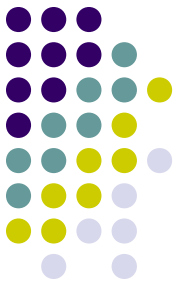
Diagnostika PAS

- diagnostikovat autismus není ve většině případů tak obtížné
- podobně jako u jiných diagnóz jsou nezbytné znalosti, co se za diagnózou autismu skrývá a zkušenosti s lidmi postiženými autismem
- diagnostikovat by měl tým ve složení dětský psychiatr (autismus je lékařská, psychiatrická diagnóza) a klinický psycholog zkušený v diagnostice autismu, oba by měli být dostatečně sebevědomí, aby v případě váhání odkázali dítě na vyšší pracoviště

Léčba

- přizpůsobení prostředí, podpůrná rodinná psychoterapie
- strukturované učení
  - nácvik běžných denních aktivit
  - nácvik komunikace
  - nácvik sociálních dovedností
- farmakoterapie:
  - rituály, obsese
  - hyperkinetický syndrom
  - agresivita
  - sebepoškozování
  - deprese, úzkost

